

סוכה כ: (תחילת פרק שני) עד כא: (סוף הדף)

ביאורים

מעלות בפרה: חכמים דאגו במכוון שהפרה תיעשה ע"י כהן טבול יום [שטרם העריב שמשו], כדי להוציא מדעת הצדוקים שסברו שאין לעשות את הפרה בטבול יום. מכיוון שכך התעורר חשש שיבואו לזלזל בעוד דינים הקשרים לפרה, ולכן חכמים תיקנו כקונטרה הרבה מעלות (המקפידות על טהרה יתירה) בעשיית הפרה.

בסוגייתנו מתוארות חלק ממעלות אלו - ילדים שגודלו במיוחד בטהרה מרובה עבור מילוי מים חיים (עבור הכנת מי חטאת) ותיאור אופן המילוי.

דין מעמיד: לכתחילה אין להעמיד את הסכך בדבר המקבל טומאה ('מעמיד') [מחשש לפוסקים שפסקו כר' יהודה ולפי דעה ב' בגמרא - ראה בעמוד הבא] [ראה: משנ"ב תרכט ס"ק כב; משנ"ב ושעה"צ ס"ס תרל].

אם הסכך עצמו אינו עומד על דבר הפסול אלא על דבר אחר שהוא עומד על הפסול ('מעמיד דמעמיד') לדעת המג"א והגר"א ורוב הפוסקים מותר, אך החזו"א אוסר.

משנה

מדובר במיטה שגובהה 10 טפחים (במיטה נמוכה 10 טפחים יצא לפי כולם)

הישן תחת המטה בסוכה:

ת"ק, ר' שמעון: לא יצא.

ר' יהודה: יצא.

רבן גמליאל הדגיש שדוקא טבי שהוא עבד ישן תחת המטה בסוכה.

משיחתו של ר"ג למדנו:

1. עבדים פטורין מן הסוכה.
2. הישן תחת המטה בסוכה לא יצא.

אפילו שיחת חולין של תלמידי חכמים צריכה לימוד, שנאמר: 'ועלהו לא יבול'.

יישוב הסתירה בין מקור ב' למקור ג'

ר"י מודה ש: אהל בידי שמים הרחב כמלא אגרוף נחשב אהל (ועל מקרה כזה מדובר במקור ג').

יישוב הסתירה בין מקור א' למקור ג'

תירוץ 1:

מיטה לא נחשבת לאוהל - כיוון שאינה מיועדת לשינה מתחתיה [בניגוד לשור שמיועד להגן על בני מעיו].

תירוץ 2:

מיטה אכן נחשבת אוהל,

אבל ר' יהודה מתיר לישון מתחת למיטה מסיבה אחרת - סוכה היא דירת קבע, ולכן אוהל עראי (מיטה) לא מבטל אוהל קבע (סוכה).

שיטת ר' יהודה בעניין אוהל שממילא

מקורות שמהם משמע שאינו נחשב אוהל

מקור א' - המשנה בסוכה: מותר לישון מתחת למיטה שבסוכה,

מקור ב' - המשנה באהלות: אוהל שנוצר בידי שמים - אינו אוהל לעניין טומאה, (דין זה נלמד בהיקש מאוהל המשכן)

מקור שממנו משמע שנחשב אוהל

מקור ג' - התוספתא בפרה: חלל שבבטן השוורים נחשב אוהל

מדוע לדעת ר"י היו מביאין את הילדים (שגודלו בטהרה עבור הפרה) **ישירות** על השוורים [ללא דלתות על השוורים]?

אביי: אין צורך בדלתות (השוורים בעצמם נחשבים כאהל).

רבא: אין להביא דלתות (הדלתות עלולות לגרום לילדים להוציא ראש או יד מהדלת - ולהיטמא)

ר' שמעון מסכים עם ר' יהודה שסוכה היא דירת קבע - אבל חולק עליו וסובר שאוהל ארעי מבטל אוהל קבע ולכן לפי ר"ש אסור לישון מתחת למיטה.

משנה

סוכה שנשענת על כרעי המיטה:
ת"ק: כשרה.
ר' יהודה: אם אינה יכולה לעמוד בפני עצמה - פסולה.

הטעם לשיטת ר' יהודה:
דעה א': מפני שאינה קבועה (ומטלטלת ע"י המיטה).
דעה ב': מפני שמעמידה בדבר המקבל טומאה.

ר' יהודה לשיטתו שמצריך שהסוכה תהיה דירת קבע.
רש"י: המעמיד מקבל טומאה - ולכן כאילו סיכך בדבר המקבל טומאה.
ראב"ד: גזרו שמא יסכך בדבר המעמיד עצמו.

ייתכן שדין "מעמיד דמעמיד"
תלוי במח' ראשונים זו.

נעץ שיפודים של ברזל וסיכך עליהם:
לדעה א' הסוכה כשרה.
סיכך ע"ג יתדות והמיטות משמשות רק כדפנות:
לשתי הדעות הסוכה כשרה.